

Victum gymnasium AB
Stefan.scher@victum.se

2019-03-25

1 (27)

Dnr-2018:11002

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Victum
gymnasium, Victum gymnasium AB

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Victum gymnasium avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Victum gymnasium i följande utsträckning:

Bedömningsområde 1

Rektorn leder och styr *i flera delar* skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar arbetet med analys av kunskapsresultat och ställer dessa i relation till hur undervisningen genomförs. I detta ingår att rektorn följer upp hur undervisningen genomförs i de olika ämnena.

Bedömningsområde 2

Undervisningen främjar *i flera delar* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att anpassa undervisningens arbetssätt och arbetsformer i ämnet matematik till aktuell elevgrupp.

Bedömningsområde 3

Skolan har i *hög utsträckning* ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero.

Bedömningsområde 4

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i *flera delar*, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn genomför en fördjupad analys av betyg i alla ämnen samt av relationen mellan betyg och provbetyg i de nationella ämnesproven för att hitta förklaringar till eventuella avvikelser.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 27 september 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (2018:11002) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens kvalitetsbedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr *i flera delar* skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att rektorn ger lärare goda förutsättningar att samverka och anger en tydlig riktning för vad mötena ska innehålla och leda till. Granskningen visar även att rektorn skapar en god grund för utveckling av verksamheten genom en systematisk och en bred uppföljning av olika perspektiv på utbildningen. Vidare visar granskningen att rektorn ger obehöriga lärare en god introduktion. Granskningen visar emellertid att rektorn inte analyserar kunskapsresultat i de enskilda ämnena och ställer dessa i relation till undervisningens genomförande. Granskningen visar även att rektorn inte leder och organiserar ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn ger lärare goda förutsättningar att samverka, genom att skapa former för samverkan, fördela tydliga ansvarsområden till lärare och ange en tydlig riktning för vad mötena ska innehålla och leda till. Av intervjuer med lärare och skolledning, som består av rektor och biträdande rektor, framgår att rektorn organiserar lärares samverkan utifrån ett fokus på utveckling av utbildningen, med utgångspunkt i de utvecklingsområden som identifierats i skolans kvalitetsarbete. Det framgår att samtliga lärare deltar vid de gemensamma mötena och att mötenas innehåll planeras för att stödja skolans utvecklingsområden och gemensamma pedagogiska arbete. Arbetet planeras och följs upp, enligt skolledning och lärare, av förstelärarna i samråd med skolledningen. Skolledning och lärare berättar vidare att skolan arbetar mycket med tematiska arbetsområden och att rektorn skapar tillfälle för lärare att planera dessa genom att avsätta gemensam mötestid. De tematiska arbetena innebär ofta att lärare i yrkesämnena samarbetar med lärare i gymnasiegemensamma ämnen. Av intervjuer med lärare framgår att det finns tydliga ansvarsområden för vissa lärare exempelvis ansvarig för informations- och kommunikationsteknik (IKT) och förstelärare. Samverkan med handledare för arbetsplatsförlagda lärandet (APL) sker främst under besöken på praktikplatserna, enligt lärare som undervisar i yrkesämnena.

Av granskningen framgår dock att rektorn inte försäkras sig om att det lärande som sker i kollegiet ger avtryck i undervisningen. Av intervjuer med lärare och skolledning framgår att rektorn följer upp lärargruppens arbete, men att rektorn inte tar reda på

att de arbetssätt och metoder som kollegiet utvecklar leder till att undervisningen utvecklas och förbättras. Enligt skolledningen tar de del av de överenskommelser som görs av lärarna genom träffarna med förstelärarna och via det systematiska kvalitetsarbetet. Rektorn säger att gemensamma arbets- och förhållningssätt förankras på de gemensamma mötena. Rektorn och biträdande rektorn ger vidare exempel på att de särskilt stöttar och följer upp enstaka lärares undervisning, men säger att de inte följt upp de lärare som arbetat en längre tid på skolan. Lärare säger att rektorn inte tar reda på att det som kollegiet utvecklar leder till att alla bedriver en bättre undervisning, utan att det är upp till varje lärare att ta ansvar för att de arbetssätt och metoder som beslutats genomförs av alla. Enligt lärare ställer rektorn inga frågor om detta i medarbetarsamtalen och skolledningen gör inga klassrumsbesök. När det gäller gemensamma arbets- och förhållningssätt säger lärare att de är ett litet kollegium så man pratar med varandra och att det är sådant man bara vet. De säger emellertid att de inte vet om rektorn följer upp om alla arbetar enligt gemensamma beslut, och det är inget uttalat eller något som har tagits upp.

Granskningen visar att obehöriga lärare får en planerad introduktion, genom att de får två handledare på skolan. Av intervjuer med lärare och skolledning framgår att obehöriga lärare får en handledare som stöttar den obehöriga läraren i ämnet och en annan handledare som ansvarar för att introducera läraren i skolans arbetssätt och rutiner. Av insänd dokumentation framgår att skolan avsatt resurser för att lärare som inte fullgjort sin utbildning ska fullfölja den och bli behöriga.

Skolan saknar ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn inte leder och organiserar ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan. Av intervjuer med lärare och skolledning framgår att jämställdhet kan ingå i värdegrundsarbetet, i kurserna och i temaarbeten, men att jämställdhet inte är något som rektorn har lyft fram och att det inte är något lärarna behandlar på sina möten. Rektorn säger att eftersom skolan hittills haft övervägande kvinnliga elever så har de inte haft fokus på jämställdhet. Lärare ger emellertid flera exempel på hur de behandlar jämställdhet i sin undervisning och i praktikuppgifter, men de säger att rektorn inte följer upp om undervisningen behandlar och förmedlar olika jämställdhetsperspektiv. Elever ger enstaka exempel på frågeställningar kring jämställdhet från undervisningen och praktiken, men säger att de inte arbetar med frågor om jämställdhet i undervisningen och att det inte känns som att det är något som lärarna fokuserar på.

Rektorns uppföljning och utveckling av utbildningen behöver fördjupas

Granskningen visar att skolans uppföljnings- och utvecklingsarbete omfattar flera olika aspekter av utbildningen, både den skolförlagda och den arbetsplatsförlagda. Av intervjuer med lärare och skolledning framgår att de prioriterade områdena i skolans kvalitetsarbete genomsyrar det gemensamma arbetet på skolan. Vidare framgår att arbetet med att följa upp utbildningen är väl förankrat, vilket visar sig i att lärare hänvisar till det systematiska kvalitetsarbetet i olika sammanhang när de beskriver skolans arbetsprocesser. Av insänd dokumentation inför granskningsbesöket framgår att skolans löpande kvalitetsarbete bedrivs inom sex olika områden. Utvärderingen av i vilken mån skolan nått föregående periods mål görs till stor del utifrån resultat i skolans egen enkät till eleverna. Elevers arbetsplatsförlagda lärande (APL) ingår i det systematiska kvalitetsarbetet och elevernas uppfattning följs exempelvis upp i skolans elevenkäter genom frågan om kopplingen mellan APL och undervisningen på skolan. De åtgärder som planerats handlar företrädesvis om pedagogiska insatser, exempelvis att fortsätta arbeta tematiskt, förbättra elevinflytandet och utveckla arbetssättet för gymnasiearbetet. Men även insatser för studiero, organisatoriska insatser och kompetensutveckling för lärarna finns beskrivna. De planerade åtgärderna innefattar insatser inom samtliga ämnen och program. Av insänd dokumentation framgår även att skolan under innevarande år arbetar med tre prioriterade områden, Bedömning och betyg, Mentorskap och IKT.

Granskningen visar att värdegrundsfrågor ingår i undervisningen och att rektorn följer upp det arbetet. Intervjuade lärare berättar att de två gånger per år planerar gemensamt för hur de kan arbeta med värdegrund i temaarbeten, och att värdegrundsfrågorna sedan kommer in i många av kurserna, ofta kopplat till elevernas yrkesliv, exempelvis i frågor om människosyn och bemötande. Av insänd dokumentation framgår att värdegrundsarbetet följs upp inom det systematiska kvalitetsarbetet. Elevernas uppfattning om hur skolan arbetar med värdegrundsfrågor följs upp i elevenkäterna, säger skolledningen och lärare.

Granskningen visar även att rektorn använder resursfördelningen som ett medel för att möta elevernas behov. Rektorn säger att elevhälsoteamets möten är bästa redskapet för rektorn att följa elevernas behov. Därutöver använder rektorn elevenkäterna och slutbetygen som underlag för resursfördelningen. Rektorn säger att hen (skolan gemensamt?) har identifierat ett ökat behov av speciallärare och att hen därför kommer att lyfta den frågan med huvudmannen. Utifrån dialog med lärarna kan resursfördelningen justeras under året, säger rektorn. Lärare ger exempel på föränd-

ringar i resursfördelningen, som att matematikundervisningen har fått ökad undervisningstid och att de har halvklasser i vårdämnena. För övrigt framgår av intervjuerna att en elevgrupp alltid har två lärare i klassrummet.

Granskningen visar dock att rektorn inte analyserar kunskapsresultaten i de olika ämnena och inte heller följer upp undervisningens genomförande i de olika ämnena och ställer denna i relation till resultaten. Detta framgår av intervjuer med såväl rektor och biträdande rektor som lärare. Detta beskrivs närmare under avsnittet *Identifierat utvecklingsområde*.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar arbetet med analys av kunskapsresultat och ställer dessa i relation till hur undervisningen genomförs. I detta ingår att rektorn följer upp hur undervisningen genomförs i de olika ämnena.

Granskningen visar att rektorn inte analyserar skolans kunskapsresultat och inte heller ställer resultaten i förhållande till den undervisning som genomförs.

Av 4 kap. 4-6 §§ skollagen (2010:800) framgår att rektorn ansvarar för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen, att inriktningen för det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de nationella målen samt att kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Av intervju med skolledningen framgår att de för statistik över betyg i alla ämnen och delkurser, men att de inte bedriver något analysarbete utifrån kunskapsresultaten i de olika ämnena eller kurserna. Av intervjuer med lärare och skolledning framgår att kunskapsresultaten för språkintruktionsprogrammet inte följs upp av rektorn. Inom området kunskaper i skolans kvalitetsarbete redovisas hur stor andel av eleverna som klarat yrkesexamen, nått grundläggande högskolebehörighet respektive fått diplom inom Vård- och omsorgscollege. Lärarna säger i intervju att de inte följer upp kunskapsresultat utifrån en jämförelse av ämnen, årskurser eller kön, utan att de främst har koll på de egna ämnena. Av intervjuer med lärarna och skolledningen framgår att rektorn inte följer upp de enskilda lärarnas undervisning, varken genom lektionsbesök eller via andra kanaler. Rektorn säger att hen inte genomför någon analys av hur undervisningen kan förändras för att eleverna ska nå högre resultat. Skolledningen säger att de

inte tar del av lärares planeringar för att få en bild av exempelvis hur lärarna planerar för att undervisningen ska anpassas till elevers olika kunskapsnivåer. De säger vidare att de inte pratar med alla lärare om hur undervisningen är upplagd, men att de reagerar när elever säger att det inte fungerar. Rektorn säger att hen inte sett ett behov av att observera lärarnas undervisning tidigare, eftersom både rektorn och biträdande rektorn samarbetade med olika lärare i teman, men uppger att det nog finns ett sådant behov. Enligt rektorn och biträdande rektorn är det främst nya och obehöriga lärare som de stöttar i planering och vars undervisning de följer.

Enligt lärare och skolledning har de i uppföljningen av resultaten sett att matematik är ett ämne där många elever inte når målen i. Lärare beskriver att de inför läsårsstarten tittade på resultaten utifrån visionen att alla elever ska få en yrkesexamen, för att identifiera i vilka ämnen som eleverna har låga resultat. Det är sällan låga resultat i yrkesämnena, utan främst i matematik och engelska, säger lärarna. Rektorn säger att utifrån denna slutsats har hen beslutat att eleverna i årskurs 1 ska ha fyra timmar matematik, med två lärare, och har också infört halvklasser i engelska. Enligt rektorn ger åtgärden lärarna möjlighet att arbeta med flexibla elevgrupperingar, genom att de är två lärare på samma lektion, men hur undervisningen bedrivs säger sig skolledningen inte ha en klar bild av.

Av Skolverkets allmänna råd för systematiskt kvalitetsarbete framgår att rektorn bör, tillsammans med personalen och utifrån uppföljningen, analysera vad i enhetens verksamhet som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen. Vidare behöver rektorn analysera om orsakerna framgår tydligt eller om ytterligare uppföljning eller utvärdering behöver genomföras. Därefter bör rektorn utifrån analysen identifiera utvecklingsområden tillsammans med personalen och därefter besluta vilka insatser som ska genomföras för att de nationella målen ska uppfyllas.¹ Även om rektorn på Victum redan leder ett visst sådant arbete behöver utvecklingsarbetet fördjupas för att även omfatta en analys av resultaten i olika ämnen, ämnesprov eller kurser. De allmänna råden ger exempel på vad analyserna kan innehålla, till exempel hur olika arbetssätt och arbetsformer samt personalens kompetens påverkar måluppfyllelsen. Betydelsen av

¹ Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:98) *Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet*

personalens kompetens lyfts också fram som en förutsättning för att kunna göra analyser av resultat.²

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn initierar ett fördjupat uppföljningsarbete där orsakerna till kunskapsresultaten analyseras dels över tid, dels för att identifiera skillnader och variationer mellan exempelvis olika klasser, elevgrupper, kön, ämnen och lärare. Slutsatserna av en sådan orsaksanalys bör påverka inte bara skolans inre organisation utan även fortbildningsinsatser och områden för undervisningens utveckling under kommande läsår. Rektorn behöver också systematiskt använda lektionsbesök för att följa upp lärarnas undervisning och använda dessa som en viktig utgångspunkt i analyserna av kunskapsresultaten. Lärares kompetens är en avgörande förutsättningsfaktor för elevers lärande.³ Rektorn kan använda denna information som stöd för att hitta förklaringar till hur resultaten ser ut och ge viktig information om hur undervisningen kan utvecklas.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4 Gymnasiegemensamma ämnen

Lgr 11, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i *flera delar* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att lärare i huvudsak bedriver en undervisning som främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens

² a.a.

³ Se exempelvis Håkansson, J & Sundberg H. (2012) *Utmärkt undervisning: framgångsfaktorer i svensk och internationell forskning*, Stockholm: Natur och Kultur.

mål. Granskningen visar att merparten av undervisningen vid Victum gymnasium är strukturerad och varierad och att lärarna ger eleverna det stöd de behöver för att förstå och komma igång med sina uppgifter. Lärarna anpassar i de flesta ämnen undervisningen utifrån elevers olika förutsättningar och behov och bidrar till att stimulera och uppmuntra eleverna. Granskningen visar även att stora delar av undervisningen främjar elevers möjligheter att vara delaktiga i undervisningen, att reflektera över det egna lärandet och utveckla ett kritiskt tänkande. Granskningen visar dock att det finns ämnen där arbetssätt och arbetsformer inte är anpassade utifrån elevernas behov.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Undervisningen är strukturerad

Granskningen visar att merparten av undervisningen är strukturerad och att syfte och mål tydliggörs för eleverna. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lärarna har ett tydligt fokus på undervisningens mål och syfte och att de förmedlar detta till eleverna på ett sätt som eleverna förstår och tar till sig. Lärare säger i intervju att de vid planering av ett arbetsområde utgår från syftet, kunskapsmål, kursmål och examensmål. Av intervju med rektorn framgår att personalen på skolan under föregående år förde många diskussioner kring lektioners struktur och rektorn säger att hen nu anser att det finns en tydlighet som är lika för alla lärare. I detta ingår, enligt rektorn, att starten är densamma, att läraren visar vad lektionen ska innehålla och vad eleverna ska lära sig samt att lektioner avslutas på ett tydligt sätt. Lärare säger att tydlighet, rutiner, variation och skriven information på tavlan är alla elever hjälpta av. Rektorns och lärarnas bild bekräftas av både elever och observationer. Elever säger i intervju att de flesta lärare skriver instruktioner på tavlan, vad eleverna ska börja med, när det är rast och vad de ska hinna med på lektionen. Lärarna brukar också lägga informationen på skolans digitala lärplattform före lektionen, så att eleverna vet vad som ska hända, säger elever. Eleverna uttrycker att det fungerar bra och att de på de allra flesta lektioner får tillräcklig information så att det är tydligt vad de ska göra.

På samtliga observerade lektioner har läraren förberett instruktioner på tavlan eller på storbild. Informationen är olika omfattande, som minst vilka sidor och uppgifter eleverna ska arbeta med och som mest start- och sluttid och vilka arbetsuppgifter eleverna ska göra samt hur de ska arbeta, och när det är rast. På alla lektioner utom en ger läraren muntliga instruktioner om vad eleverna ska göra på lektionen. Några lärare samtalar även med eleverna om vad de gjort tidigare lektion, i relation till vad de ska göra innevarande lektion, samt pratar kortfattat med eleverna om målet för arbetsområdet. Lektioner avslutas med att lärarna säger att man ska packa ihop, säger elever, men vissa lärare går även igenom vad de gjort på lektionen och vad de ska göra på

nästa lektion. Samtliga observerade lektioner avslutas med att läraren konstaterar att lektionen är slut och pratar kort om vad eleverna ska göra nästa lektion i ämnet.

Lärare och elever ger exempel på hur lärarna arbetar för att elever ska förstå syftet med lektionsinnehållet, genom att knyta an till samhället i stort och varför man behöver den aktuella kunskapen i det framtida yrkeslivet, koppla till examensmål och hänvisa tillbaka till det långsiktiga målet för ämnet/kursen. När lärare beskriver hur de planerar sin undervisning ger de även flera exempel på hur examensmålen genomsyrar undervisningen, exempelvis i valet av texter och filmer och genom att de arbetar med frågor kopplade till bemötande, värderingar och hälsofrågor som återkommer i yrkesämnena. Intervjuade elever säger att lärarna även brukar gå igenom en matris inför ett arbetsområde och där står syftet, säger eleverna. Eleverna säger att de brukar förstå de olika kunskapskraven. Inför APL gick läraren igenom matriser med handledare och elev, berättar elever, och varje elev har en pärm på APL-platsen där de kan se målen.

Arbetsätt och arbetsformer varierar

Granskningen visar även att lärarna varierar undervisningens arbetsätt och arbetsformer. Lärare säger i intervjuer att de planerar undervisningen så att de blandar genomgångar med elevers eget arbete. En lärare säger att hen inte styr hur eleverna ska arbeta men att eleverna vid praktiskt arbete oftast arbetar i par eller i grupp. I karaktärsämnena måste många moment tränas praktiskt, på skolan, på APL, genom studiebesök, i reflektioner och rollspel, säger några lärare. Enligt intervjuade elever omfattar de flesta ämnen en variation av arbetsformer och arbetsätt, exempelvis enskilt arbete, grupparbete, enskilt, intervjuer, presentationer samt har boksamtal, redovisningar och diskussioner som de spelar in. Vidare säger alla intervjuade elever att lektionerna i ett ämne alltid genomförs på samma sätt, först genomgång av läraren och sedan enskilt arbete i läroboken. Det framgår även av intervjuer med lärare och elever att lärarna planerar undervisningen så att eleverna får möjlighet att arbeta ämnesövergripande och på så vis visa sina kunskaper på olika sätt. Lärare ger exempel på samarbete mellan yrkesämnena och gymnasiegemensamma ämnen exempelvis genom att kombinera presentationsteknik och argumentationsteknik med innehåll från yrkesämnena. Andra exempel som lärarna ger är att eleverna på barn- och fritidsprogrammet läser barnböcker inom svenskämnet och att lärarna kopplar uppgifter till yrkesvalet. Lärare i ett ämne säger att de inte sätter någon målsättning kring att elever ska arbeta på något visst sätt, men att eleverna i vissa praktiska övningar arbetar i par eller grupp. Hälften av de observerade lektionerna består företrädesvis av enskilt arbete, där eleverna efter en kort introduktion eller genomgång, arbetar på samma sätt hela lektionen. På en lektion arbetar eleverna efter en kort genomgång med grupparbete. Två av de observerade lektionerna består av olika delmoment som innebär att eleverna får

arbeta på olika sätt. De olika momenten innefattar genomgång av läraren, parsamtal, enskilt arbete, praktiska övningar i par och gemensamt lärarlett arbete.

Lärarna ger eleverna stöd att förstå innehållet och bibehålla engagemang

Granskningen visar att lärarna i huvudsak ger eleverna det stöd de behöver för att komma igång med sitt arbete och bibehålla motivationen. Lärarna säger i intervju att de ger stöd genom att exempelvis föra en dialog med eleverna om vad de behöver för att klara kursen eller hur de bäst kan visa sina kunskaper. En lärare säger att hen vet vilka elever hen behöver kolla extra att de är med. Lärarna säger även att de har gemensamma genomgångar i kollegiet om olika elevers behov. Intervjuade elever säger att lärarna ger dem tips på hur de ska komma igång och sen också "pushar" dem vidare i arbetet. Enligt eleverna har lärarna flera olika sätt att exempelvis förklara ord som är svåra att förstå. Lärare kan också, enligt eleverna, förklara på ett sätt som gör att de själva kommer fram till ett svar eller en lösning på ett problem. Vidare säger eleverna att lärarna har bra koll på vilka elever som behöver hjälp och att de hjälper både elever som räcker upp handen och elever som kanske inte vill räcka upp handen. Eleverna säger vidare att de känner sig väl förberedda inför APL och att lärarna gör besök två gånger per praktikperiod. De observerade lektionerna visar exempel på att lärare ger elever stöd genom att vänta in alla elever innan hen går vidare till nästa uppgift, "modellera", det vill säga genomföra en kortversion av den sortens presentation som eleverna förväntas göra och ge elever instruktioner inför nya moment. Vidare använder lärare exempel ur vardagen eller från yrkesämnena, repetera ord, visar på en karta, ställer frågor till elever, hänvisar till en lista med användbara ord på den digitala plattformen. Det finns även några exempel på lärare som ger stöd främst genom att visa och tala om för eleverna hur de ska göra. På dessa lektioner observeras att flera elever frågar läraren om samma sak och att lärare upprepar samma förklaringar till flera elever. De observerade lektionerna visar även exempel på gemensamma genomgångar då läraren visar och förklarar och ställer enstaka frågor till eleverna. Vid dessa tillfällen är det ett fåtal av eleverna som svarar eller räcker upp handen.

Lärarna arbetar för att stärka elevers självförtroende och motivation

Granskningen visar att undervisningen på präglas av höga förväntningar och tilltro till elevers förmåga. Lärare beskriver i intervju att de arbetar med elevers motivation som en del av mentorskapet såväl som i klassrummet. I klassrummet handlar det om att visa att lärarna tror på eleverna, säger lärare. Lärare säger även att de visar att de har höga förväntningar genom att exempelvis uppmärksamma om elever har missat ett moment och genom att tala om vilka förväntningar läraren har på eleven att ta igen missade moment. Inom mentorskapet ger lärare som exempel att de har en rutin som innebär att de uppmärksammar elever som är frånvarande med SMS och att de har så

kallade struktursamtal för elever med hög frånvaro. Intervjuade elever säger att de uppfattar att lärarna tycker att de är duktiga och att lärarna är bra på att peppa dem. Alla intervjuade elever säger att lärarna tror på dem och att de kan utvecklas. Vidare beskriver elever att det är klart att lärarna vill utmana dem men att de även ser att elever har gjort bra saker och berömmar eleverna. Lärarna ger beröm men också feedback så att man kan utvecklas, säger elever. På flertalet observerade lektioner ger lärare beröm till eleverna, både enskilt och riktat till hela klassen, exempelvis genom att säga bra, bra jobbat, ni har kommit igång bra!

Eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande

Granskningen visar att lärarna huvudsakligen ger eleverna goda möjligheter att utveckla det kritiska tänkandet och att reflektera över det egna lärandet, men att vissa delar av arbetet behöver utvecklas. Lärare säger i intervju att de arbetar för att öka elevers kritiska tänkande genom att ställa frågor till eleverna när de arbetar med uppgifter. Exempel på frågor kan, enligt lärarna, vara vilken sida de har hittat information på, om information finns på fler ställen, vem som kan ha skrivit informationen och om de kan se på saken på något annat sätt. I samband med APL knyts frågorna till elevernas framtida yrkesliv, säger lärare, och det kan då handla om exempelvis vilket som är bästa sättet att uppfostra ett barn, varför det är bra, hur man ska agera på en småbarnsavdelning, om man kunde göra på något annat sätt. I intervju berättar elever att i vård- och omsorgsämnen pratar lärarna om olika perspektiv som de ska tänka på när de arbetar med en uppgift. Enligt eleverna frågar lärarna också hur de ser på frågor ur olika perspektiv. Samtidigt säger eleverna att de inte har någon undervisning i källkritik. Undantaget som eleverna nämner är ämnet svenska där läraren har pratat exempelvis om ifall information är relevant och hur gammal information som är tillförlitlig och gett tips på sidor att använda och vilka man inte ska använda. Det känns om att man får ta ansvar för att vara källkritisk själv, att man ska kunna det från grundskolan, säger en elev. På de observerade lektionerna syns exempel på att eleverna arbetar med uppgifter som innebär att de själva ska samla och sammanställa information om olika ämnen. Läraren pratar vilka källor eleverna kan använda och presenterar en lista över källor som läraren rekommenderar. Det finns även exempel på när lärare väljer att ge sin syn på om en källa är trovärdig eller inte utan att låta eleven själva fundera kring detta.

Granskningen visar att det är främst på praktiken som elever får reflektera över det egna lärandet. Lärare och elever berättar att elever i samband med APL får reflektera över exempelvis hur höstens arbete gått, vad de lärt sig, varför det gått bra, vad som inte gått så bra och hur de hanterat olika situationer. Lärare säger att de leder ele-

verna med frågor för att de ska kunna reflektera. Vidare berättar lärare att studieteknik ingår i vissa kurser, exempelvis i kommunikationsteknik. Eleverna får prova att arbeta med exempelvis tankekarta eller att "läsa med pennan i hand". Elever berättar att i en kurs får de träna på olika sätt att lära sig, eleverna benämner det som olika lärstilar, och att det sen är upp till eleverna att använda det som passar dem bäst. Vidare säger eleverna att de har tittat på film om lärstrategier, exempelvis tankekartor, men sen inte pratat om det mer. Enligt eleverna fungerade det mer som tips och sedan får man välja själv om man vill använda det. På de observerade lektionerna syns exempel på att lärare ställer frågor till enskilda elever och ber dem förklara något eller berätta hur de tänker.

Elever ges möjlighet att ha inflytande över undervisningen, men undervisningen utvärderas inte systematiskt

Granskningen visar att lärare inhämtar och är lyhörda för elevers synpunkter om undervisningen. Ett par lärare ger exempel på att eleverna utifrån syfte och centralt innehåll parvis får ge förslag på arbetsformer och examinationsformer. Lärare säger att elever kommer med önskemål om undervisningen och ger som exempel att elever önskat att få lära sig en barnsång på teckenspråk och att gå på studiebesök. Vidare säger att lärarna att eleverna väljer examinationsform själva utifrån sina styrkor. Därutöver säger lärare att de under kursens gång pratar mycket med eleverna och att eleverna kommer med synpunkter. Elever beskriver i intervju att lärarna oftast frågar efter elevers synpunkter på planering och hur de ska arbeta. Exempelvis har lärarna i några ämnen frågat i vilken ordning eleverna vill lägga upp de områden som var kvar på terminen och om de vill arbeta teoretiskt eller praktiskt med dem.

Granskningen visar att skolan har inarbetade former för utvärdering av elevers arbetsplatsförlagda lärande, men att lärarna inte systematiskt utvärderar övrig undervisning tillsammans med eleverna. Av intervju med lärare och elever framgår att det arbetsplatsförlagda lärandet utvärderas i möten, med lärare, handledare och elev, mitt i praktikperioden och i slutet av perioden. Där får eleverna tala om vad de tyckte var bra och dåligt. Någon lärare säger att hen genomför utvärdering i slutet av kursen, och då tar reda på om det varit för mycket eller för lite av något. I övrigt brukar lärare främst fråga elever muntligt vad de tycker om undervisningen, enligt eleverna. Då frågar de exempelvis om eleverna tycker att det varit ett bra sätt att arbeta, vad som fungerat bra eller om något var svårt. Eleverna säger att lärarna lyssnar på elevernas syn-

punkter även när lärarna inte har frågat. Elevernas uppfattning bekräftas av Skolinspektionens enkät till elever vårterminen 2018, som visar höga värden inom området elevers delaktighet och inflytande.⁴

Undervisningen utmanar och stimulerar eleverna och är till stor del anpassad till elevgruppen

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt till stor del är anpassade till elevgrupperna, så att eleverna stimuleras och utmanas utifrån sina förutsättningar och behov. Lärare ger i intervju exempel på att de anpassar undervisningen för elever genom att bryta ner uppgifter i delar och att elever kan välja att göra hälften eller två tredjedelar av de planerade uppgifterna. Vidare beskriver lärare att de exempelvis låter elever skriva stödord och göra delar av uppgiften muntligt tillsammans med läraren.

Elever med höga ambitioner får särskild återkoppling och tips om hur de kan utveckla uppgifterna, säger lärare. Rektorn berättar att elever på språkintruktionsprogrammet som nått målen för årskurs 9, läser kurser tillsammans med nationella programmen, både inom yrkesämnena och gymnasiegemensamma ämnen. En elev säger att läraren vet vilken nivå eleverna ligger på och ger eleverna uppgifter som anpassas till dem, exempelvis extrauppgifter i form av olika typer av texter i svenska, som eleverna kan göra när de är klara med de andra uppgifterna. En annan (?) elev säger att hen får hoppa till de svårare uppgifterna direkt i matematik, men i övrigt har ingen av de intervjuade eleverna varit med om att elever fått svårare eller lättare uppgift från början. Eleverna säger emellertid att många av de uppgifter de arbetar med är utformade så att man kan utföra dem på olika svårighetsnivåer och att de vet vad som krävs för att nå olika betyg. På de observerade lektionerna syns flera exempel på att eleverna arbetar med uppgifter som är utformade så att eleverna får samma uppgift, men kan utföra den med olika svårighetsgrad. Lärarna ger på dessa lektioner eleverna instruktioner kring vilken mängd information de ska leta efter, exempelvis att de ska skriva ett antal punkter, eller leta upp så mycket information som möjligt.

⁴ Index 6,2 av 10 (index 5,7 för samtliga elever som deltog i enkätomgången).

Granskningen visar dock att det finns ämnen där undervisningens arbetssätt och arbetsformer inte anpassas för att passa elevgruppernas behov. Detta beskrivs närmare i avsnittet *Identifierat utvecklingsområde*.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att anpassa undervisningens arbetssätt och arbetsformer i ämnet matematik till aktuell elevgrupp.

Granskningen visar att det finns ämne där undervisningens arbetssätt och innehåll inte anpassas utifrån elevgruppens behov. Även om såväl elever som lärare ger exempel på att undervisningen anpassas utifrån elevernas behov, visar granskningen att det inte görs i alla ämnen. Detta stärks även av att en stor del av eleverna inte når betyget E på de nationella ämnesproven i matematik.

En central utgångspunkt i läroplanen såväl som skollagen är att undervisningen ska utgå från och anpassas efter de enskilda elevernas olika behov och förutsättningar. Varje elev ska ges ledning och stimulans efter sina förutsättningar och behov. (Se exempelvis 1 kap 4 § skollagen, Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), Skolans värdegrund och uppgifter, avsnitt 2.1 Kunskaper)

Av Skolverkets statistik för år 2018 framgår att skolan har mycket låga resultat i de nationella ämnesproven i matematik⁵. Skolans egen redovisning visar att de senaste fem åren har mer än hälften av eleverna inte nått E eller högre i de nationella ämnesproven i matematik 1A och 2A.

Lärare ger i intervju exempel på att de anpassar undervisningen genom att elever som har svårt för ämnet inte behöver göra alla uppgifter. Vidare säger en lärare att ämnet matematik är svårt för skolans elever. Elever ger exempel på att lärare anpassar

⁵ Genomsnittliga betygspoäng i de nationella ämnesproven för matematik är 1A 3,8 poäng och motsvarande siffra för matematik 2A är 2,9 poäng.

undervisningen genom att elever istället för att göra hela uppgiften får göra vissa frågor och ta bort vissa. Vidare säger elever att i matematik arbetar alltid alla elever på samma sätt, enskilt i läroboken efter en genomgång av läraren. Elevhälsopersonal säger att de hört från många elever att de tycker att matematik är särskilt svårt och att det är svårt att få bra förklaring eftersom det är så många elever som har svårt för ämnet. På flera av de observerade lektionerna, varav två i ämnet matematik får alla elever samma uppgifter att arbeta med och det framgår inte av de instruktioner som lärarna ger om det finns alternativ för elever som har lätt respektive svårt i ämnet. På samtliga observerade lektioner arbetar i princip alla elever på samma sätt. På en av de observerade matematiklektionerna arbetar ett fåtal elever i ett grupprum, där de har möjlighet att skriva på white board istället för på papper.

Eftersom granskningen visar att all undervisning inte anpassas utifrån elevernas förutsättningar och behov bedömer Skolinspektionen att detta är ett utvecklingsområde.

Det finns inte någon specifik metod som fungerar i alla sammanhang och med alla elever, men det finns vissa principer som utmärker kvalitativt god undervisning.⁶ De framgångsfaktorer som lyfts fram märks redan till stor del i undervisningen i övriga ämnen på Victum gymnasium. Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn, utifrån uppföljning och analys av undervisningens genomförande i alla ämnen, initierar ett arbete där lärare gemensamt utvecklar och provar nya arbetssätt och arbetsformer i undervisningen i ämnet matematik. Framgångsfaktorer kan vara att utveckla sättet att organisera och variera undervisningen på, kunskapsinnehållet och strategierna för olika typer av förmågor som ska utvecklas – och allt detta i samspel med elevernas aktivitet och engagemang samt deras förståelse av vad som ska läras.⁷ Arbetet kan med

⁶ Håkansson, J & Sundberg H. (2012) *Utmärkt undervisning: framgångsfaktorer i svensk och internationell forskning*, Stockholm: Natur och Kultur, s. 91.

⁷ Håkansson, J & Sundberg H. (2012) *Utmärkt undervisning: framgångsfaktorer i svensk och internationell forskning*, Stockholm: Natur och Kultur, s. 91.

fördela sin utgångspunkt i de framgångsrika metoder och arbetssätt som redan tillämpas i andra ämnen på skolan. Här kan skolans förstelärare ges ett särskilt uppdrag att, utifrån ett allmändidaktiskt perspektiv, stödja utvecklingsarbetet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan har *i hög utsträckning* ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero.

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att personalen på Victum gymnasium har ett samlat arbete för att skapa och bibehålla studiero och att eleverna är delaktiga i detta arbete. Vidare visar granskningen att skolans arbete för att säkerställa elevers trygghet är systematiskt och utgår från en analys av kartläggningar av elevers upplevelse av trygghet. Arbetet leder till att elever i huvudsak erbjuds en studiemiljö som präglas av trygghet och studiero. Arbetet kan emellertid förstärkas ytterligare, vilket utvecklas i den framåtsyftande kommentar som avslutar bedömningsområdet

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Skolan har ett samlat arbete med att skapa studiero som eleverna deltar i

Granskningen visar att personalen på Victum gymnasium har ett samlat arbete för att skapa och bibehålla studiero och att eleverna är delaktiga i detta arbete. Av insänd dokumentation och samtliga intervjuer framgår att arbetet med att skapa och upprätthålla studiero består av gemensamma arbetssätt hos lärarna såväl som kartläggande och åtgärdande insatser. Av intervjuer med elever, lärare och skollärdning framgår även att eleverna har studiero på de flesta lektioner. Lärare och elever beskriver att det gemensamma arbetet på skolan består i att skolan har ordningsregler som revideras årligen genom att gå på remiss till elevrådet och till klasserna så att eleverna kan delta i arbetet med att skapa regler. Vidare består arbetet av gemensamma överenskommelser kring mobilanvändning och elevers placering i klassrummet, säger lärare

och elever. Man har även pratat mycket om sammanhållningen och försökt arbeta med att skapa mer klasskänsla, säger lärare. Vidare säger lärare att personalen på skolan har kommit överens om att eleverna ska arbeta i klassrummen under lektionerna och inte sitta utspridda på skolan. Skolledningen leder arbetet genom att lyfta frågan på exempelvis APT, säger de intervjuade lärarna, och skolan följer upp arbetet genom elevenkäterna och genom att de vuxna (?) rör sig mycket på skolan utanför klassrummen. Elever ger exempel på att de gett förslag på hur studieron kan bli bättre, exempelvis att de skulle ha bestämda platser i klassrummet och de säger att det har blivit mycket bättre studiero sedan man infört mobilförbud på lektionerna. Vidare säger de att lärarna ser till så att det är så som man har bestämt och att lärare är bra på att säga till på ett sätt så att eleverna gör som läraren säger. Några elever säger att de tycker att lärare borde vara mer konsekventa med att göra som de sagt, exempelvis att flytta elever till annan plats i klassrummet eller visa ut elever.

Granskningen visar att skolan tar reda på elevers uppfattning om studiero och vidtar åtgärder för att förbättra studieron. Av insänd dokumentation och intervjuer med lärare och elever framgår att skolans årliga enkäter mäter elevers upplevelse av studiero. Resultaten redovisas klassvis men inte utifrån varje lärare. Det framgår även att skolan på förekommen anledning utarbetat en så kallad konsekvenstrappa, för att komma tillrätta med problem med studieron och att det arbetet har gett god effekt. Utifrån enkätresultaten har skolan exempelvis möblerat om i korridorer för att elever ska kunna samlas på raster utan att störa undervisning, berättar lärare. Skolledningen säger även att de utifrån enkätresultaten förra året har utvecklat elevhälsoteamet genom att utöka personalens tjänster, att lärarna får mer hjälp av speciallärare och att de har mer undervisning i halvklass.

De observerade lektionerna bekräftar den bild som lärare och elever ger. Lärare påminner om att eleverna ska lägga undan mobiltelefonerna och säger till elever, då någon vid enstaka tillfällen tar fram telefonerna under lektionstid. På samtliga observerade lektioner är ljudnivån låg och de flesta eleverna ägnar sig åt de förelagda uppgifterna under större delen av lektionerna.

Skolan bedriver ett medvetet arbete med att skapa trygghet

Granskningen visar att skolan bedriver ett övergripande och samlat arbete för att säkerställa elevers trygghet som består av såväl främjande arbetet som arbete som utgår från kartläggningar av elevers upplevelse av trygghet. Av intervjuer med lärare och skolledning framgår att skolans främjande arbete bland annat utgår från ett av skolans prioriterade utvecklingsområden som handlar om mentorskapet och att en del av gemensam kompetensutveckling för lärarna har vikts för att utveckla med mentorskapet.

Rektorn berättar även i intervju att en lärare har i uppdrag att arbeta med schemabrytande dagar, där elever gör aktiviteter i blandade grupper. Syftet är, enligt rektorn att elever ska lära känna varandra, vilket ska leda till ökad trygghet. Elever säger att det är viktigt att eleverna känner varandra för då blir de tryggare, och de ger exempel på aktiviteter som genomförts.

Av intervjuer med elever, lärare och skolledning framgår att skolan tar reda på alla elevers upplevelse av trygghet varje år genom skolans egen enkät. Rektorn säger att de jämför resultat mellan klasser och program och om det är något resultat som utmärker sig negativt så tar de tag i det. Av insänd dokumentation och intervjuer framgår att skolan, efter senaste kartläggningen, infört ett system med "taggar" för att hålla obehöriga borta från skolan, för att öka tryggheten för eleverna. Därutöver har kuratorns och skolsköterskans tjänster utökats på skolan. Lärare säger att trygghet även är en obligatorisk punkt att ta upp på utvecklingssamtalen. Förutom skolenkäten har eleverna fyllt i enkäter som handlade om bara deras klass, de fick se vad klassen tyckte om stämningen i klassen och de pratade om det, säger elever. Elever säger i intervju att de tycker att det är tryggt på skolan. Trygghet på APL pratar de om i samtalen om praktiken, säger eleverna, och eleverna uppmanas att kontakta lärare vid behov.

Granskningen visar emellertid att elevhälsan inte är delaktig i arbetet med att skapa trygghet. Elevhälsans personal säger att deras bild är att eleverna är trygga på skolan, men att de inte vet om det görs någon kartläggning av elevers upplevelse av trygghet. De säger att de inte har varit involverade i några sådana frågor och att de inte kan svara på om det finns något gemensamt förhållningssätt i arbetet för att skapa trygghet på skolan.

Skolinspektionen har inte bedömt att detta område innehåller ett utvecklingsområde, men Skolinspektionen vill framhålla att elevhälsan utifrån sitt uppdrag att främst arbete förebyggande och hälsofrämjande, bör vara delaktig i skolans arbete med att kartlägga elevers trygghet och studiero, samt i arbetet med att planera och genomföra åtgärder för att bibehålla en god studiemiljö.

Bedömning och betyg

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 22-25a §§ skollagen

8 kap. 2-3 och 3 f §§ gymnasieförordningen

Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges *i flera delar*, men utvecklingsområde finns.

De övergripande skälen för bedömningen är att rektorn ger lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg genom att leda arbetet med att öka lärares kompetens inom området bedömning och betyg. Granskningen visar även att rektorn genomför vissa analyser av skillnader i betyg och för samtal med lärare utifrån analyserna. Granskningen visar emellertid att rektorn behöver fördjupa analyserna av de skillnader som finns i betyg och i relationen mellan betyg och provbetyg på nationella ämnesprov. Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Rektorn ger lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg

Granskningen visar att rektorn ger lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg genom att leda arbetet med att öka lärares kompetens inom området bedömning och betyg. Av insänd dokumentation och av intervjuer med lärare och skolledning framgår att betyg och bedömning är ett av de områden som löpande följs upp och utvecklas i det systematiska kvalitetsarbetet och att det även utgör ett av skolans tre prioriterade områden för läsåret. Vidare framgår att alla lärare på skolan går Skolverkets webbaserade utbildning *Bedömning och betyg* och att stora delar av den gemensamma mötestiden är vikt för kollegialt lärande i ämnet. Innehållet i mötena planeras i samråd mellan skolledning och förestelärare och sedan organiseras och leds mötena av förstelärarna. Intervjuade lärare berättar att utvecklingsarbetet vid tiden för besöket har handlat om hur lärare undervisar och hur lärare kopplar planering av undervisningen till vad som ska bedömas. Senare under våren är det inplanerat att man ska arbeta med hur bedömningar blir till betyg och lärare ska även sambedöma nationella prov, säger lärare.

Skolledningen säger att rektorn har initierat samverkan med två andra friskolor, där lärarna kommer att arbeta med betyg och bedömning och likvärdighet i bedömningar. Detta har rektorn gjort för att möta behovet av att alla lärare ska en kollega att diskutera sin bedömning med. I de ämnen där lärarna har ämneskolleger kan lärare sambedöma, säger rektorn. Av intervjuer med skolledning och lärare framgår att den sambedömning och de diskussioner som genomförs för närvarande främst görs spontant och att det inte finns någon organiserat arbete kring detta.

Rektorns analys av eventuella betygsskillnader är begränsad

Granskningen visar att rektorn analyserar vissa resultat i syfte att uppmärksamma eventuella skillnader i betygssättning och att rektorn utifrån denna analys för diskussioner med betygssättande lärare. Granskningen visar emellertid att analysen inte omfattar alla ämnen och att rektorn inte är säker på att alla lärare gör adekvata bedömningar. Detta beskrivs närmare under avsnittet *Identifierat utvecklingsområde*.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn genomför en fördjupad analys av betyg i alla ämnen, samt av relationen mellan betyg och provbetyg i de nationella ämnesproven för att hitta förklaringar till eventuella avvikelser.

Enligt 3 kap. 14-15 §§ skollagen (2010:800) ska rektorn kontinuerligt analysera skillnader mellan olika lärares bedömningar och betyg i syfte att säkerställa likvärdiga betyg. I läroplanen⁸ står att de dokumenterade kunskapskraven i samtliga årskurser och ämnen också behöver ställas i relation till andra uppgifter om undervisningen som inhämtas av rektorn vid uppföljningen.

Granskningen visar att rektorns analys av resultat, i syfte att uppmärksamma eventuella skillnader i betygssättning, är begränsad och att rektorn inte är säker på att alla lärare gör adekvata bedömningar. Rektorn säger att hen har uppmärksammat att det är stor skillnad mellan elevers provbetyg i de nationella ämnesproven i matematik och elevers kursbetyg och lärare säger att rektorn har pratat om avvikelser mellan nationella provbetyg och slutbetyg⁹. Intervjuade lärare och skolledning förklarar diskrepansen i matematik med att lärarna arbetar intensivt med eleverna de sista två veck-

⁸ Lgr 11, 2.7, Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg

⁹ Skolverkets statistik för år 2018 visar att i matematik 1A har 59 procent av eleverna högre slutbetyg än resultat på nationella ämnesprovet.

orna av terminen. Skolledningen säger även att de inte har uppmärksammat diskrepansen mellan provbetyg och slutbetyg i svenska¹⁰. En lärare säger att i hens ämne brukar provresultatet på det nationella ämnesprovet överensstämma med den nivå läraren bedömer att eleven ligger på. En annan lärare förklarar avvikelsen mellan provbetyg och slutbetyg med att eleverna kanske inte arbetat med just det innehåll som provet testat och att läraren, i sin egen bedömning, då litar mer på det de har gjort i klassrummet.

Rektorn ger även exempel på att hen har uppmärksammat att elever fick högre betyg i vårdämnena än i exempelvis svenska. I diskussionen med lärare kom rektorn fram till att en orsak är att elever är mer motiverade i karaktärsämnena och att det går bra på APL.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar det kvalitetsarbete som redan finns på skolan till att också omfattas av jämförelser och en analys som leder till förklaringar till eventuella avvikelser i betygssättningen. Analysen bör omfatta eventuella skillnader i betygssättningen mellan ämnen, mellan nationella prov och betyg men också mellan flickor och pojkar. I Skolverkets Allmänna råd beskrivs vikten av att rektorn följer upp och analyserar betygen inom och mellan ämnen och elevgrupper, för att kunna ta reda på vad eventuella avvikelser beror på.¹¹ Skolinspektionen föreslår att rektorn använder de underlag som skolan sammanställer för att göra fördjupade analyser. Förutom de underlag som skolan själv tar fram bör rektorn, i enlighet med Skolverkets Allmänna råd, använda Skolverkets statistik för skolenheten avseende betyg och resultat på nationella prov. Vidare behöver rektorn involvera lärare i arbetet, för att kunna genomföra en fördjupad analys som ger tydliga förklaringar till de avvikelser som identifieras och som sedan kan ligga till grund för eventuella åtgärder.¹²

¹⁰ Skolverkets statistik för år 2018 visar att i svenska 1 har 45 procent av eleverna högre slutbetyg än resultat på nationella ämnesprovet.

¹¹ ¹¹ Skolverket (2018). *Betyg och betygssättning*. Skolverkets allmänna råd med kommentarer. Stockholm: Skolverkets publikationsservice, s. 44.

¹² ¹² Skolverket (2018). *Betyg och betygssättning*. Skolverkets allmänna råd med kommentarer. Stockholm: Skolverkets publikationsservice, s. 43.

På Skolinspektionens vägnar

X Inger Börjesson

Beslutsfattare

Signerat av: Inger Börjesson

X Kerstin Martinsson

Föredragande

Signerat av: Kerstin Martinsson

I handläggningen av ärendet har även utredarna Therése Mineur och Andrés Brink Pinto medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor och biträdande rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning har skolan ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero?

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 23-24 januari 2019. Besöket genomfördes av Kerstin Martinsson, Therése Mineur och Fredrik Thornberg.

Victum gymnasium är en fristående gymnasieskola med huvudmannen Victum gymnasium AB. Skolan erbjuder vård- och omsorgsprogram, barn- och fritidsprogram samt introduktionsprogram språk respektive individuellt val. Vid tiden för granskningen har skolan 195 elever. Skolledningen består av en rektor och en biträdande rektor som praktiserar ett växlande ledarskap som innebär att de turas om att vara rektor respektive biträdande rektor. Byte görs varje år i månadsskiftet juni-juli. Både rektorn och biträdande rektorn är även undervisande lärare.